

Česká školní inspekce
Olomoucký inspektorát

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Základní škola Mohelnice, Vodní 27, okres Šumperk

789 85 Mohelnice, Vodní 27

Identifikátor školy: 600 147 916

Termín konání inspekce: 5., 6., 9. – 12. květen 2005

Čj.	m5-1098/05-05051
Signatura	om5cy140

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola Mohelnice, Vodní 27, okres Šumperk je příspěvkovou organizací Města Mohelnice. Dle Rozhodnutí MŠMT o změně v zařazení základní školy do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení, čj. 32 625/03-21, ze dne 11. května 2004, jímž byla zvýšena kapacita jejích součástí školní družiny a školního klubu, sdružuje ještě školní jídelnu. Kapacita školy je využita na 81 %.

Ve školním roce 2004/2005 má základní škola dvacet tříd 1. – 9. ročníku se 462 žáky, z nichž 64 (téměř 14 %) dojíždí z 21 obce.

Výuka všech žáků školy je realizována podle vzdělávacího programu Základní škola, čj. 16 847/96-2.

V objektu školy jsou umístěny další dva školské subjekty (odloučené pracoviště Gymnázia Zábřeh, Osvobození 20 a Odborné učiliště, Učiliště a Praktická škola Mohelnice, Vodní 27).

PŘEDMĚT INSPEKCE

Předmětem inspekční činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

- ❖ personálních podmínek vzdělávání ve vyučovacích předmětech český jazyk a tělesná výchova na 1. stupni základní školy a v předmětech český jazyk, dějepis a matematika na 2. stupni vzhledem k učebním dokumentům realizovaného vzdělávacího programu Základní škola ve školním roce 2004/2005
- ❖ materiálně-technických podmínek vzdělávání ve výše uvedených vyučovacích předmětech vzhledem k učebním dokumentům realizovaného vzdělávacího programu Základní škola ve školním roce 2004/2005
- ❖ průběhu a výsledků vzdělávání ve výše uvedených vyučovacích předmětech vzhledem k učebním dokumentům realizovaného vzdělávacího programu Základní škola ve školním roce 2004/2005
- ❖ vzdělávání žáků s vývojovými poruchami učení (VPU)
- ❖ využití informační a komunikační techniky ve výuce

PERSONÁLNÍ PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

Ve školním roce 2004/2005 zajišťuje vzdělávání žáků školy stabilizovaný sbor se 41 pedagogickým pracovníkem, včetně dvou asistentek pedagoga. Více než polovina z celkového počtu pedagogů má další pracovní poměr na gymnáziu. Na výuce hodnocených vyučovacích předmětů na obou stupních školy se podílejí 23 učitelé, z hlediska jejich odborné kvalifikace je příznivější personální situace na 2. stupni. Stanovené podmínky pro přímou pedagogickou činnost ve třídách na 1. stupni vzhledem ke sledovaným předmětům nesplňují dvě učitelky s odbornou kvalifikací pro jiný druh školy, v úrovni vzdělávání se tato skutečnost negativně nepromítla.

Zavedená organizační struktura a vnitřní informační systém mezi jednotlivými úseky školy jsou provázány. Z rozhovoru s vedoucími a ostatními pedagogickými pracovníky i ze studia dokumentace, např. organizačního schématu školy, pracovních náplní ředitele a jeho

zástupkyně a dalších zpracovaných vnitřních dokumentů, vyplývá, že zejména v oblasti řízení a kontroly pedagogických pracovníků nebyly vlastní deklarované cíle a úkoly vedením školy zcela naplňovány. K dosažení stanovených záměrů v metodickém vedení a spolupráci učitelů, a tím také v posilování jejich kompetentnosti nebyl efektivně využíván ani potenciál metodického sdružení 1. - 5. ročníku a předmětových sekcí (komisí) českého jazyka, dějepisu a matematiky. Také ze zápisů z jednání pedagogické rady je zřejmé, že kromě hodnocení výsledků vzdělávání za jednotlivá klasifikační období a úkolů spojených s prostudováním nového školského zákona, rámcového vzdělávacího programu a s přípravou školního vzdělávacího programu byly řešeny spíše záležitosti povahy administrativní a organizační. Věcné a adresné závěry týkající se zásadních pedagogických otázek a kontrolních zjištění v písemné podobě chybějí. Přístup k potřebným základním informacím učitelé mají zajištěn (např. pracovní porady, nástěnky a potřebné materiály ve sborovnách, lokální počítačová síť).

Zavedený kontrolní systém není vzhledem k zjištěným nedostatkům v práci některých učitelů hodnocených předmětů (viz kapitola Hodnocení výsledků vzdělávání) plně účinný a nezabezpečuje vedení školy svým rozsahem potřebné informace a podklady pro hodnocení pedagogických pracovníků dle stanovených kritérií pro přiznávání osobních příplatků. Kontrola ze strany vedení školy nebyla vždy včasná, diferencovaná a důsledná. Rovněž zápisy z porad neobsahují informace o analýze a zobecnění získaných poznatků z provedených kontrol a hospitací. Prostor pro vlastní pedagogické řízení a výkon kvalitní kontroly je zčásti omezován povinnostmi obou vedoucích pracovníků, které jim vyplývají z jejich dalšího pracovního poměru na gymnáziu, a to zejména u zástupkyně ředitele, která pracuje pro školu na zkrácený pracovní úvazek.

Dalšímu vzdělávání pedagogických pracovníků je věnována náležitá pozornost. Ve školním roce 2004/2005 se pedagogický sbor prioritně připravuje na tvorbu školního vzdělávacího programu a zdokonaluje se v informační gramotnosti. Průběžnému odbornému růstu učitelů napomáhají i odebíraná periodika a nové tituly odborné a metodické literatury z fondu školní knihovny.

Personální podmínky vzdělávání v hodnocených předmětech mají průměrnou úroveň.

MATERIÁLNĚ-TECHNICKÉ PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

Materiálně-technické vybavení i prostorové dispozice školy umožňují vzdělávání žáků ve sledovaných předmětech v souladu s cíli vzdělávacího programu. Objekt je celkově řešen jako bezbariérový a z tohoto hlediska jsou zde vytvořeny příhodné podmínky pro vzdělávání zdravotně postižených žáků. Vybudováním nové střešní nástavby došlo k výraznému zlepšení prostorové kapacity, škola tím získala další odborné učebny i zázemí pro pedagogické pracovníky. Vzdělávání žáků slouží celkem jedenadvacet odborných učeben, z nichž dvě jsou užívány současně jako kmenové učebny.

Společné prostory školy jsou vhodně a esteticky vyzdobeny především žákovskými pracemi a názornými materiály ve vztahu k výuce. Prostorné kmenové učebny 2. stupně neposkytují žákům příliš podnětné pracovní prostředí. Jsou vybaveny většinou starším renovovaným žákovským nábytkem, který je již v mnoha případech značně provozně opotřebován a v některých učebnách ani neodpovídá vzrůstu žáků. Nové lavice a židle má k dispozici jen malá část tříd. Výzdoba a úprava interiéru kmenových učeben včetně vhodného místa pro relaxaci žáků na 1. stupni odpovídaly jejich věku, potřebám i zájmům. Vyučující jim vytvořili funkční a příjemné učební prostředí.

Standardní fond učebních pomůcek pro **český jazyk na 1. stupni** byl průběžně doplňován, snadnou dostupnost didaktických pomůcek zajišťovalo jejich účelné umístění v kmenových

učebnách. Průběžná práce s učebními pomůckami a užívání množství jednorázových pomůcek podpořily vysokou názornost hodnocené výuky. Sbíрка učebních pomůcek včetně jazykových příruček pro předmět **český jazyk na 2. stupni** je vzhledem k jeho specifickým výukovým cílům i počtu žáků dostačující. Školní knihovna byla přemístěna do vhodných prostorů, které rozšiřují možnosti jejího využívání. Má stanovenou výpůjční dobu, je navštěvována zejména učiteli a žáky z 1. stupně. Její knižní fond se stále rozšiřuje, nabízí tituly beletrie, zčásti i v souborech vhodných pro doplňkovou četbu, literaturu odbornou a encyklopedickou. Ve vyučovacích hodinách literatury na 2. stupni byli žáci vedeni k práci s uvedenými informačními zdroji. Výuka **dějepis**u probíhala v odborné učebně dějepisu a v kmenových učebnách. Vyučující mají k dispozici dostatek dějepisných map, encyklopedických příruček, populárně naučných titulů, obrazového materiálu a postupně se rozšiřující videotéku. Učebními pomůckami pro **matematiku na 2. stupni** je škola vybavena na standardní úrovni, která umožňuje plnit vybraný vzdělávací program. Příznivé prostorové a materiální podmínky vytvářejí předpoklady pro plnění specifických cílů předmětu **tělesná výchova** ve všech jeho tematických celcích. Škola disponuje dvěma velmi dobře vybavenými tělocvičnami, menším gymnastickým sálem a posilovnou. Povrch prostorného školního hřiště není již zcela vyhovující. Vybavování předmětu náradím a náčiním je věnována náležitá pozornost, příkladně je jejich množství i kvalita.

Vytváření vhodných materiálně-technických podmínek pro vzdělávání žáků patří v řízení školy k prioritním úkolům jejího vedení. Pořizování učebnic, učebních pomůcek a školních potřeb je plánovitě a systematické. Na celkovém zkvalitňování materiálně-technického zázemí školy se podílejí svými podněty správci sbírek, kabinetů a odborných učeben.

Materiálně-technické podmínky vzdělávání ve sledovaných předmětech mají velmi dobrou úroveň.

PRŮBĚH A VÝSLEDKY VZDĚLÁVÁNÍ

Vzdělávací programy

Učební plán realizovaného vzdělávacího programu Základní škola pro školní rok 2004/2005 byl sestaven správně. Podle příslušných pokynů MŠMT byly využity disponibilní jednododinové dotace v 7. – 9. ročníku, a to k posílení povinných předmětů (český jazyk v 8. ročníku, matematika v 9. ročníku) a k zavedení dalšího volitelného předmětu (informatika a výpočetní technika v 7. ročníku). Při kontrole třídních knih všech osmi tříd 6. – 9. ročníku ČŠI zjistila, že v průběhu školního roku nebyl učební plán jednotlivých tříd důsledně dodržován. Zastupování nepřítomných učitelů v posledních vyučovacích hodinách dopoledního a odpoledního vyučování nebylo vedením školy v mnoha případech zajišťováno. Pouze ojediněle byly jejich vyučovací hodiny nahrazovány. Od začátku školního roku k datu inspekce ČŠI zaznamenala celkem 188 neoddučených vyučovacích hodin různých předmětů. Prostřednictvím žakovských knížek ani jiným průkazným způsobem nebyli zákonní zástupci žáků předem informováni o krácení vyučování, oznamovány byly pouze dny ředitelského volna.

Individuálně integrovaným žákům s vývojovými poruchami učení je v rámci podpůrných opatření v době mimo vyučování zabezpečena speciální nápravná péče (redukace). Závazné postupy pro práci s těmito žáky jsou stanoveny ve zpracovaných individuálních vzdělávacích plánech (IVP). Pozitivně je hodnoceno zřízení funkce dvou asistentek pedagoga, jejichž působení při vzdělávání dvou tělesně postižených žáků se projevovalo ve výsledcích jejich práce jako přínosné.

Na různorodost předpokladů a potřeb žáků 7. – 9. ročníku reagovala škola nabídkou tří volitelných předmětů pro jednotlivé třídy. S ohledem na přání rodičů byly určeny pro každého žáka dva předměty, z toho jeden dle pohlaví. Žákům 6. a 8. ročníku rozšiřuje vzdělávací nabídku podle jejich výrazného zájmu nepovinný předmět informační a výpočetní technika (deset skupin). Bohatá a velmi pestrá zájmová činnost organizovaná školou a další četné školní a mimoškolní aktivity umožňují žákům hodnotné naplňování jejich volného času a vytvářejí příhodné podmínky pro rozvíjení jejich talentu a tvořivosti.

V hodnocených předmětech byly učební osnovy plněny. Kontrolou dokumentace a při hospitacích však ČŠI zjistila v jedné třídě 5. ročníku probírání a klasifikované prověřování učiva předmětu český jazyk nad rámec učebních osnov. Do třídních knih nebyly vždy zcela průkazně zapisovány údaje o poskytovaném vzdělávání a jeho průběhu v jednotlivých složkách předmětu český jazyk na 1. stupni, a to čtení a literární výchova v 1. – 5. ročníku, učivo psaní ve 4. a 5. ročníku. Třídní kniha VI. A třídy neobsahuje průkazné záznamy o probírané učební látce v předmětu matematika. Vedení školy tyto nedostatky neodhalilo, i když je provedená kontrola v uvedené dokumentaci zaznamenána.

Organizace vzdělávání (počty hodin v dopoledním a odpoledním vyučování) odpovídá požadavkům stanoveným příslušným právním předpisem. V časovém rozvrhu přestávek má škola MŠMT povolenu úpravu režimu vyučovacího dne pro školní rok 2004/2005. Rozvrh hodin byl sestaven pečlivě, s ohledem na psychohygienické a didaktické zásady jsou zařazeny jednotlivé předměty vhodně a předměty s vícehodinovou týdenní dotací v průběhu týdne rovnoměrně.

Školní řád byl aktualizován dle nového zákonného předpisu, pravidla pro hodnocení výsledků vzdělávání a zásady hodnocení chování žáků ve škole a na akcích pořádaných školou tvoří jeho přílohu.

K informovanosti zákonných zástupců žáků užívá škola standardní prostředky, včetně dne otevřených dveří, internetových stránek a místního periodika. Vstřícné komunikaci a získání zpětnovazebních informací mezi školou, žáky a jejich rodiči významně napomáhá žakovská rada a rodičovská rada. Ve vzorku kontrolovaných žakovských knížek žáků z 1. a 2. stupně byly zaznamenány zejména na 2. stupni někdy neúplné a nekonkrétní obsahy sdělení, ve většině tříd v předmětu český jazyk jen jednostranné písemné prověřování žáků z jazykového vyučování. V předmětu tělesná výchova nebylo vůbec zapisováno hodnocení výkonů žáků některých tříd na 1. stupni, což je také v rozporu s ustanoveními školních pravidel pro hodnocení žáků. Klasifikace v žakovských knížkách neposkytovala rodičům vždy průběžnou a komplexní informaci o výsledcích vzdělávání jejich dítěte.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětech český jazyk a tělesná výchova na 1. stupni

Kvalita hodnocené výuky byla příznivě ovlivněna odbornou kvalifikací většiny vyučujících. Činnost asistentky pedagoga ve třídě 2. ročníku měla pozitivní dopad na organizaci vyučování a uplatňování individuálního přístupu k integrovanému zdravotně postiženému žákovi. Promyšlená příprava vyučujících zpravidla zohledňovala věk i aktuální úroveň žáků a napomohla k plnění stanovených cílů. Ty převážně respektovaly učební osnovy zvoleného vzdělávacího programu, v jenom případě byli žáci neúčelně zatěžováni probíráním učiva nad jejich rámec. Ve vyučovacích hodinách českého jazyka se správně prolínaly všechny složky předmětu. Při výuce tělesné výchovy byla většinou příhodně kombinována příprava míčových her, gymnastické a rytmické činnosti s množstvím pohybových her, jedna hodina byla tematicky zaměřena na cvičení jógy.

Převážně frontálně vedená výuka českého jazyka zahrnovala pro žáky přitažlivé prvky činnostního učení i skupinové práce a vytvářela předpoklady pro rozvoj jejich

komunikativních kompetencí. Ten byl také podpořen vedením žáků ke vzájemné kooperaci i poskytnutím prostoru pro individuální prezentaci výsledků práce. Často zařazovaná metoda řízeného rozhovoru byla založena na partnerských vztazích mezi učiteli a žáky, byla převážně efektivní. Samostatně pracovali žáci vždy až po důsledném vysvětlení a ověření pochopení zadání. Vhodně zde byl uplatněn individuální přístup, někdy i diferenciací úkolů podle možnosti žáků či nabídka alternativní činnosti. Vstupní motivace ve všech vyučovacích hodinách českého jazyka žáky aktivizovala a odpovídala jejich věku, průběžné motivaci však někdy nebyla věnována dostatečná pozornost. Hojné a účelné využití názorných a manipulačních pomůcek zpravidla podporovalo názornost výuky.

Většina vyučovacích hodin tělesné výchovy obsahovala obvyklé části, které byly vzhledem ke zvoleným dílčím cílům převážně vhodně provázány. Před motivačním seznámením s obsahem výuky byly účelně opakovány soubory zvládnutých povelů (pořadová příprava). Předevíchané rozcvičky aktivizovaly všechny svalové partie a často zahrnovaly i nápravné cviky. Žáci byli při cvičení korigováni, jen výjimečně byl při nápravě nesprávného provádění úkonu využit individuální přístup s analýzou chyb. Pro rozvoj a upevňování žákovských pohybových dovedností z různých tematických oblastí volila většina vyučujících vhodné formy práce umožňující individuální nácvik i práci ve dvojicích či skupinách podporující kooperaci žáků. Jako motivace či relaxace byly účinně zařazeny pohybové hry. Výuka průpravy k jógovým cvikům byla přizpůsobena věku žáků a komplexně rozvíjela jejich pohybové dovednosti. V průběhu všech vyučovacích jednotek byli žáci vedeni ke správnému zacházení s náčiním i náradím.

Zavedená a převážně důsledně uplatňovaná pravidla vzájemné komunikace příznivě ovlivnila plynulost výuky, té přispívalo i účelné zařazování odpočinkových nebo zábavných činností po splnění náročnějších úkolů.

Hodnocení žáků v průběhu výuky českého jazyka bylo zpravidla slovní s pozitivním motivačním účinkem. K sebehodnocení vedlo žáky jen minimum vyučujících. Průběžná klasifikace zaznamenaná v žákovských knížkách byla vzhledem ke všem složkám předmětu jen částečně vyvážená, v některých třídách se projevila nevhodná převaha prověřování znalostí učiva jazykového vyučování. V tělesné výchově byli žáci hodnoceni téměř vždy motivačně, povzbudivě a také diferencovaně s ohledem na jejich individuální dispozice. V žákovských knížkách však klasifikace většinou nebyla zapisována průběžně, případně chyběla úplně.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětech český jazyk a tělesná výchova na 1. stupni měly velmi dobrou úroveň.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětu český jazyk na 2. stupni

Kvalita výuky předmětu český jazyk je hodnocena na základě osmi hospitací v jazykovém vyučování, slohu a literatuře ve třídách 6. - 9. ročníku.

Tým pěti odborně kvalifikovaných učitelů s příslušnou aprobací představuje příhodné personální podmínky pro výuku uvedeného předmětu. Oblast jejich spolupráce, a to zejména ve vztahu k učiteli s velmi krátkou pedagogickou praxí, však vykazuje rezervy.

Učební osnovy ve všech ročnících byly plněny, i když jejich celoroční obsahové rozvržení nebylo některými vyučujícími zpracováno funkčně, ale jen formálně, např. učivo literatury s uvedením názvů jednotlivých oddílů používané čítanky v 6. a 7. ročníku.

K názorné materiální podpoře vyučování nepřistupovali všichni vyučující zodpovědně, např. dostupné a vhodné učební pomůcky nebyly použity při vyvozování nového učiva. V kmenových učebnách s ojedinělými výjimkami chyběla jakákoliv prezentace učebních

pomůcek pro některou ze složek předmětu. Uvedené skutečnosti jsou hodnoceny jako negativum nejen v přípravě některých vyučujících na výuku, ale i v působení metodického orgánu a v účelnosti využívání materiálních zdrojů.

Psychohygienu vyučovacího procesu byla důsledně respektována vhodně zvoleným pracovním tempem a zpravidla i střídáním různých činností.

K pozitivům hodnocené výuky náležela zpravidla promyšlená organizace práce a logická návaznost vhodně časově rozvržených činností, což přispívalo nejen k plynulosti, ale zejména k produktivitě vzdělávání. Pomoc asistentky pedagoga a zčásti i individuální přístup vyučující umožňovaly integrovanému zdravotně postiženému žákovi zapojit se do všech nabízených činností a dosahovat srovnatelných výsledků s ostatními žáky. Tvůrčí učební styl se projevil zejména při slohovém výcviku s výrazně činnostním pojetím, účelným začleněním prvků dramatické výchovy a vedením žáků k aktivnímu učení a sebekontrolě. K dalším pozitivům výuky literatury a zčásti i jazykového vyučování náleželo uplatnění mezipředmětových vazeb, nenásilná propojenost jazykových, stylistických a literárních prvků, účelně zvolená aktualizace učiva, jeho výchovné využití, ojediněle i zohledňování a respektování individuálních dispozic integrovaných a prospěchově slabších žáků. Klidná pracovní atmosféra a partnerský přístup vyučujících s přiměřenou tolerancí vedly žáky k aktivní spolupráci a napomáhaly rozvíjet jejich řečovou způsobilost.

V části výuky nebylo důsledně dbáno na jazykovou správnost mluveného projevu žáků, ojediněle nebyl pro ně jazykově příkladný ani projev učitele. Zcela chybějící kontrola písemných záznamů v sešitech žáků některých tříd se projevila v jejich nízké grafické a zčásti i obsahové úrovni.

Většina vyučujících si průběžně zajišťovala zpětnou vazbu o míře pochopení a osvojení probíraného učiva, průběžné hodnocení výkonů žáků mělo motivující charakter. Část vyučovacích hodin postrádala vstupní motivaci a dostatek prostoru pro závěrečné shrnutí učiva, adresné zhodnocení práce jednotlivých žáků, případně zadání a vysvětlení domácího úkolu. Hodnocení výsledků učení zaznamenané v žákovských knížkách není komplexní, ve většině tříd se např. minimálně zaměřovalo na hodnocení komunikativních kompetencí, práce s literárním textem, tvůrčí a interpretační aktivity.

Organizování recitační soutěže, olympiády v českém jazyce, otevřenost školní knihovny a motivování žáků ke čtenářství a k účasti v autorských korespondenčních soutěžích náleží k významným aktivitám, které podporují zájem žáků o český jazyk a rozvíjejí jejich tvořivost.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětu český jazyk na 2. stupni měly velmi dobrou úroveň.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětu dějepis

Úplná odborná kvalifikace vyučujících a jejich zodpovědný přístup k výuce většinou přispěly k dobré kvalitě vzdělávání.

Účelné využívání učebnic a atlasů v některých sledovaných hodinách zefektivnilo vyučovací proces. Stanovené vzdělávací cíle vyučovacích hodin byly převážně přizpůsobeny aktuálním schopnostem třídních kolektivů, chyběl však diferencovanější přístup k jednotlivým žákům, a to zejména k žákům s vývojovými poruchami učení. V průběhu výuky nebyla vždy respektována hlediska psychohygieny, žákům nebyl poskytnut čas na vhodnou relaxaci.

Sledované vyučovací hodiny měly zpravidla promyšlenou stavbu, odborný výklad byl vhodně prokládán problémovými otázkami. Probírané učivo bylo podáváno srozumitelně a věcně správně. Převažovala frontální výuka, účelně doplňovaná řízeným rozhovorem. Cíle, se

kterými byli žáci na začátku hodin seznámeni, byly v průběhu vyučování zpravidla plněny. Zvolené formy práce, vyučovací metody a pracovní postupy směřovaly k zvládnutí základního učiva, žáci nebyli zbytečně přetěžováni. Jejich činnosti byly řízeny jasnými pokyny, sled a výběr informací byly přiměřené náročnosti učiva a aktuálnímu složení třídy. Prostor pro komunikaci žáků, jejich názory a aktivity byl zpravidla vytvořen, ale nebyl jimi vždy efektivně využíván. Mezi pozitiva hodnocené výuky patřilo společné vyvozování nových poznatků a téměř ve všech případech přiměřené pracovní tempo. Pouze v některých vyučovacích hodinách se žáci aktivně zapojovali, využívali mezipředmětové vztahy a dávali nové učivo do širších souvislostí. Vyučující se vyznačovali dobrými verbálními dovednostmi a pozitivním přístupem k žákům, ve třídách převažovalo pracovní a přátelské klima, žáci nebyli vystavováni stresovým situacím.

Žáci byli ve vyučovacích hodinách průběžně motivováni, k jejich hodnocení využívali učitelé různé formy, převažovalo průběžné motivující slovní hodnocení. Klasifikování byli jen v malé míře, vždy však objektivně a se zdůvodněním. Většina vyučovacích hodin postrádala závěrečné shrnutí a důkladnější kontrolu pochopení učiva.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětu dějepis měly dobrou úroveň.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětu matematika na 2. stupni

Předmět matematika na 2. stupni školy vyučuje pět učitelek s požadovanou odbornou kvalifikací. Výuku naplánovaly a realizují v souladu s učebními osnovami, tematické celky jsou logicky řazeny, k obsahovým duplicitám nedochází.

Vzdělávání žáků probíhalo v kmenových učebnách, účelné využití učebních pomůcek a dalších materiálů, které by přispělo k zefektivnění přenosu nových informací směrem k žákům, bylo zaznamenáno jen ojediněle.

Převážná část výuky byla vedena frontálně, byla postavena na výkladu učitelky a následném procvičení učební látky především formou samostatné práce, při které byl zpravidla vhodně uplatňován individuální přístup. V lavicích žáci běžně spolupracovali, byli vedeni ke spoluprontrole výsledků a v případě potřeby se obraceli s důvěrou na vyučující. Ve většině vyučovacích hodin byl tento postup účinný. Učivo bylo žákům předáváno věcně správně, přiměřeně náročně jejich věku a schopnostem. Náležitá úvodní motivace chyběla v části sledovaných hodin, často byla redukována jen na seznámení žáků s cílem a obsahem vzdělávání. Vhodná průběžná motivace s využitím mezipředmětových vztahů, zkušeností žáků a aktualizace učiva nebyla důsledně zařazována do všech hodnocených vyučovacích jednotek. Některé učitelky velmi dobře využívaly motivační funkci hodnocení, aktivizovaly žáky slovní pochvalou a povzbuzením.

Psychohygienické a didaktické zásady výuky byly zpravidla dodržovány. Vyučující většinou dbaly na přiměřené pracovní tempo, obvykle ponechávaly dostatek prostoru pro žakovské názory, tolerovaly alternativní způsoby řešení úloh a vyžadovaly zdůvodnění postupů a tvrzení žáků. Způsob ověřování znalosti učiva byl promyšlený, otázky byly převážně zaměřeny na pochopení vztahů a souvislostí, vyučující hodnotily žáky objektivně a se zdůvodněním. Použité vyučovací postupy vytvářely prostor k uplatnění vhodné oboustranné zpětné vazby. Příkladem byla využívání práce s chybou. Ze sledovaných hodin bylo zřejmé, že vyučující měly přirozenou autoritu, interakce mezi nimi a žáky měla velmi dobrou úroveň, chybělo však důslednější zaměření na rozvoj řečových dovedností žáků. V menší míře byla zaznamenána vnitřní diferenciacce podle úrovně schopností a individuálních předpokladů žáků. Závěrečné shrnutí učiva a zhodnocení práce třídy byly málokdy provedeny.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětu matematika na 2. stupni měly velmi dobrou úroveň.

Výsledky vzdělávání zjišťované školou

Ke srovnávání výsledků poskytovaného vzdělávání používá škola již několik let komerční testy zadávané žákům v uzlových bodech školní docházky. Ve školním roce 2004/2005 bylo využito k porovnání schopností, vědomostí a zájmů žáků 5. ročníku také testů obsažených v tzv. „přijímacích nanečisto“, testování se zúčastnili i žáci z okolních škol. Dalšími vhodnými ukazateli úrovně poskytovaného vzdělávání jsou rovněž analýza výsledků žáků v přijímacím řízení na střední školy a sledování studijních výsledků bývalých žáků ve středních školách. Úspěšnost žáků v soutěžích a olympiádách je však zkreslena skutečností, že vyhodnocení některých jejich školních kol bylo prezentováno na společné výsledkové listině s gymnáziem. Také z Výroční zprávy o činnosti školy za školní rok 2003/2004 vyplývá, že do vyšších kol některých soutěží byli vysíláni jen žáci gymnázia. Tento systém znevýhodňuje úspěšné řešitele ze základní školy, je pro ně demotivující a nepřispívá k utváření jejich sebevědomí.

Vlastní nástroje pro zjišťování výsledků poskytovaného vzdělávání nemá vedení školy vytvořeny. Interní hodnocení výsledků vzdělávání se opírá především o zprostředkované informace od učitelů v rámci hodnocení jednotlivých klasifikačních období na jednáních pedagogické rady. Přijímání opatření k odstranění případných nedostatků, vyplývajících z rozboru těchto informací, bylo zčásti ponecháváno v kompetenci jednotlivých učitelů.

Účinnou zpětnou vazbu poskytuje škole rodičovská rada, která reprezentuje názory podstatné části zákonných zástupců.

Hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání

Průběh a výsledky vzdělávání v hodnocených předmětech měly celkově velmi dobrou úroveň.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

Vzdělávání žáků s vývojovými poruchami učení (VPU)

Ve školním roce 2004/2005 je v evidenci školy osmnáct žáků s vývojovými poruchami učení zařazených v běžných třídách (1. stupeň jedenáct žáků, 2. stupeň sedm žáků). V sedmnácti případech se jedná o kombinaci dys poruch (dyslexie, dysgrafie a dysortografie) v jednom případě dyskalkulie. U všech žáků byl odborný posudek zpracován příslušnou pedagogicko-psychologickou poradnou.

Reedukační péči zabezpečují převážně vyučující, kteří absolvovali krátkodobé kurzy a semináře s tematikou vzdělávání žáků s VPU, příslušný kvalifikační kurz má pouze jedna učitelka. V posledních třech letech se vzdělávacích akcí k dané problematice zúčastnilo celkem jedenáct učitelů. Metodické orgány hodnocených předmětů se zabývaly otázkami vzdělávání žáků s VPU jen okrajově, např. pomoc při sestavení individuálních vzdělávacích programů (IVP).

Pro integrované žáky s VPU byly třídními učiteli vypracovány dle odborných posudků z pedagogicko-psychologické poradny individuální vzdělávací programy. Všechny stanovují vhodné speciální postupy, většina z nich i rozsah a formy speciální péče, konkrétní přehled kompenzačních pomůcek i způsob hodnocení žáků. Rodiče integrovaných žáků byli s IVP

seznámení, pouze někteří se spolupodílejí na jeho úspěšném plnění. Vyhodnocování dodržování stanovených postupů a opatření nebylo ve školním roce 2004/2005 školským poradenským zařízením zatím provedeno. Chybí tak podklady pro případnou inovaci nebo korekci stanovených postupů.

Vybavení speciálními učebními pomůckami pro reedukaci žáků s VPU je na 1. stupni školy velmi dobré. Pro výuku je k dispozici řada standardních pomůcek, zejména obrazové přehledy jazykového učiva, ale také odborným pracovištěm doporučené učebnice a pracovní sešity. Ze speciálních manipulačních pomůcek využívají učitelé zejména čtecí okénka, kostky, bzučáky, stavebnice a soubory slov. Pro jednotlivé žáky vyučující zhotovují i vhodné vlastní výukové materiály. Pouze některé z uvedených pomůcek byly využívány ve vyučovacích hodinách českého jazyka, pravidelně s nimi pracují učitelé v reedukační péči. Pozitivní roli při koordinaci práce a výběru speciálních pomůcek na 1. stupni plní pověřená učitelka, na 2. stupni tato cílená metodická pomoc nebyla zaznamenána. Výukové programy určené pro reedukaci má škola k dispozici, byly využívány pouze ojediněle.

Kvalitu vzdělávání a poskytované speciální péče posuzovala inspekce ve vybraných třídách 1. stupně a ve dvou třídách s integrovanými žáky na 2. stupni. Rovněž byla hodnocena reedukační péče poskytovaná žákům mimo vyučování.

V průběhu sledované výuky (jazykové vyučování a čtení a literární výchova) byla zjištěna pouze ojedinělá pomoc žákům s VPU a zohledňování jejich speciálních vzdělávacích potřeb. Většina učitelů nevedla žáky k práci s pravopisnými přehledy, které by podpořily proces vybavování a aplikaci gramatických pravidel a neredukovala jim samostatnou práci. Také prostor pro mluvní projev byl těmto žákům poskytován jen ojediněle. Pouze v jedné třídě na 1. stupni se vyučující věnovala důsledně skupině žáků s VPU a žáků s obtížemi ve čtení.

Kontrolou sešitů a žakovských knížek bylo zjištěno, že v průběhu školního roku někteří vyučující uplatňovali k žákům s VPU diferencovaný přístup formou krácení písemných cvičení, vhodně preferovali doplňovací cvičení, psaní diktátů po přípravě aj. Při klasifikaci žáků a hodnocení jejich výsledků učení je většina vyučujících zohledňovala.

Reedukační péče je organizována v době před a po vyučování v rozsahu 30 minut odděleně pro žáky 1. a 2. stupně. Na 1. stupni vynikala zejména promyšlenou organizací práce a efektivitou použitých metod, většinou obsahovala i účinná relaxační cvičení. Měla činnostní charakter, vycházela z konkrétní pedagogické diagnózy, obsahovala zejména cvičení na rozvoj poznávacích funkcí, jemné motoriky a orientaci v textu. K individuálnímu procvičení měli žáci dostatek různých pracovních materiálů a pomůcek. Pracovali se sešity, do kterých jim učitelé vlepili různá cvičení s obrázky, texty k doplnění i úkoly na procvičení psaní. Z těchto záznamů je možné sledovat vývoj dovedností žáka, který však není systematicky vyhodnocován. Na 2. stupni byla reedukace využita k procvičení pravopisných jevů a opakování učiva, což nebylo vždy v souladu s doporučenými reedukačními postupy uvedenými v jednotlivých individuálních vzdělávacích programech.

Vzdělávání žáků s vývojovými poruchami učení mělo na 1. stupni velmi dobrou úroveň, na 2. stupni průměrnou.

Součástí inspekční činnosti byla tematicky zaměřená inspekce „Využití informační a komunikační techniky ve výuce“. Zjištění z této tematicky zaměřené inspekce, která probíhá i v dalších základních školách, budou souhrnně zveřejněna ve výroční zprávě ČŠI o školním roce 2004/2005.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Rozhodnutí MŠMT o změně v zařazení školy do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení, čj. 32 625/03-21, ze dne 11. května 2004
2. Zřizovací listina školy, čj. 01/2003, s dodatkem vydaná dne 30. prosince 2003 Městem Mohelnice, U Brány 2, 789 85 Mohelnice
3. Podkladová inspekční dokumentace a dotazník ČŠI pro ředitele před inspekcí
4. Výroční zpráva o činnosti školy ze dne 30. června 2004
5. Doklady o nejvyšším dosaženém vzdělání pedagogických pracovníků vyučujících na 1. stupni školy a pedagogických pracovníků vyučujících předměty český jazyk, dějepis a matematika na 2. stupni školy
6. Osvědčení získaná učiteli absolvováním vzdělávacích akcí (DVPP) ve školním roce 2004/2005
7. Plán činnosti na školní rok 2004/2005
8. Vzdělávací program Základní škola, čj. 16 847/96-2
9. Učební plán tříd 1. stupně školy na školní rok 2004/2005
10. Učební plán tříd 2. stupně školy na školní rok 2004/2005
11. Seznam volitelných předmětů, nepovinných předmětů a zájmových útvarů ve školním roce 2004/2005
12. Rozvrh hodin tříd a rozvrh hodin učitelů ve školním roce 2004/2005
13. Žádost školy o udělení výjimky v délce přestávek ze dne 22. září 2004
14. Úprava režimu vyučovacího dne vydaná MŠMT pod čj. 28 259/04-22 ze dne 25. října 2004
15. Školní řád ze dne 14. února 2005 s přílohou Pravidla pro hodnocení žáků ze dne 21. února 2005
16. Třídní knihy školního roku 2004/2005
17. Třídní výkazy a katalogové listy žáků I. A, III. A, III. B, V. A, VII. A a IX. B třídy
18. Sešit se zápisy z jednání pedagogické rady (klasifikační porady) a pracovních porad ze dne 30. a 31. srpna, 15. října, 12., 18. a 26. listopadu 2004, 19. a 20. ledna, 1. a 14. dubna a 3. května 2005
19. Pracovní náplně ředitele školy ze dne 4. září 1995, zástupkyně ředitele ze dne 1. ledna 2005, výchovného poradce ze dne 1. ledna 2005 a vedoucích předmětových sekcí ze dne 30. srpna 2004
20. Vnitřní platový předpis - Kritéria pro přiznávání osobních příplatků ze dne 1. ledna 2004
21. Rozhodnutí ředitele školy o výši finančního ohodnocení pedagogických pracovníků za mimořádné úspěchy žáků při soutěžích ze dne 1. září 2000
22. Seznam předmětových sekcí ve školním roce 2004/2005
23. Plány činnosti ve školním roce 2004/2005: metodického sdružení 1. – 5. ročníku, předmětových komisí (sekcí) českého jazyka, dějepisu a matematiky
24. Tematické plány učiva hodnocených předmětů pro školní rok 2004/2005
25. Vzorčky žákovských písemností (sešity, kontrolní práce, slohové práce) a žákovské knížky a deníčky
26. Výkaz o základní škole podle stavu k 30. 9. 2004 Škol (MŠMT) V 3-01

27. Jmenný seznam integrovaných žáků – žáci s vývojovou poruchou učení ve školním roce 2004/2005
28. Přehled integrovaných žáků s VPU k 29. říjnu 2004 včetně příloh
29. Odborné posudky integrovaných žáků s VPU
30. Pedagogicko-psychologická vyšetření integrovaných žáků
31. Individuální vzdělávací programy integrovaných žáků pro školní rok 2004/2005
32. Seznam vyučujících, kteří zabezpečují reedukační péči u žáků s VPU ve školním roce 2004/2005
33. Přehled o účasti učitelů v DVPP v oblasti vzdělávání žáků s VPU od roku 2002 do roku 2005 včetně osvědčení
34. Dotazník pro ředitele školy v souvislosti s tematickou inspekci „Využití informační a komunikační techniky ve výuce
35. Rozvrh odborné učebny výpočetní techniky
36. Inventární kniha – učební pomůcky pro matematiku
37. Analýza neodučených vyučovacích hodin ve třídě VIII. B ve školním roce 2004/2005 ze dne 12. května 2005 zpracovaná vedením školy
38. Potvrzení údaje o počtu neodučených vyučovacích hodin ve třídě VIII. B ve školním roce 2004/2005 ze dne 12. května 2005
39. Program rodičovské rady a třídních schůzek ze dne 21. října, 2. prosince 2004 a 28. dubna 2005
40. Výsledkové listiny školních kol soutěží a olympiád ve školním roce 2004/2005 a okresních kol z měsíčníku pro školy a školská zařízení okresu Šumperk – březen, duben, květen a červen 2005

ZÁVĚR

Personální podmínky pro vzdělávání žáků v hodnocených předmětech jsou příznivé z hlediska odborné kvalifikace učitelů na obou stupních školy a projevíly se také v převaze pozitiv v průběhu a výsledcích sledované výuky. Vedení školy má vymezeny cíle v oblasti organizace, vedení, kontroly a hodnocení pracovníků. K jejich realizaci však nepřistupovalo vždy důsledně. Pro zkvalitnění podmínek vzdělávací činnosti nejsou účinně využívány vedením školy vytvořené nástroje a prostředky, např. efektivnější zapojení metodických orgánů, systematictější kontrola výchovně-vzdělávacího procesu, analýza zjištěných nedostatků s cílem odhalit jejich příčiny. Ustavením žákovské rady a rodičovské rady se daří řediteli školy zajišťovat zpětnovazební působení mezi školou, žáky a jejich zákonnými zástupci.

Celkové prostorové podmínky a materiálně-technické vybavení školy se od poslední inspekce zkvalitnily a odpovídají potřebám vzdělávání žáků. Interiér odborných učeben, kmenových učeben na 1. stupni a společných prostorů je funkčně uspořádán, esteticky a podnětně upraven. Značně opotřebovaný žákovský nábytek spolu s minimální prezentací názorných materiálů nevytvářejí příliš podnětné učební prostředí žákům většiny tříd na 2. stupni. Sbírkou učebních pomůcek hodnocených předmětů byly průběžně doplňovány, umožňují plnit specifické vzdělávací cíle, ke zvýšení efektivity vyučování však byly využívány především na 1. stupni. Plánování v této oblasti je koncepční, ve spolupráci se zřizovatelem jsou uskutečňovány záměry v modernizaci školy.

V průběhu školního roku 2004/2005 ve třídách 6. – 9. ročníku nebyl důsledně dodržován učební plán realizovaného vzdělávacího programu. Učební osnovy hodnocených předmětů byly plněny, probíráním učiva nad rámec učebních osnov v předmětu český jazyk a jeho klasifikovaným prověřováním docházelo k ojedinělému přetěžování žáků. Neuspokojivou úroveň záznamů o poskytovaném vzdělávání a jeho průběhu ČŠI zaznamenala v některých třídních knihách na 1. stupni a zcela neprůkazné záznamy v jedné třídě na 2. stupni.

Uplatňované učební metody, formy a organizace práce ve vyučovacích hodinách na 1. stupni podporovaly aktivitu žáků, smysl pro kooperaci a vhodně rozvíjely jejich komunikativní kompetence a pohybové dovednosti. K pozitivům hodnocené výuky na 2. stupni náležela např. věcná a odborná správnost výkladu učiva, propojenost jazykových, stylistických a literárních prvků a mezipředmětových vazeb ve vyučovacích hodinách českého jazyka, výrazné činnostní pojetí výuky slohu, společné vyvozování nových poznatků v části výuky dějepisu, příkladné využívání práce s chybou a dostatek prostoru pro oboustrannou zpětnou vazbu v matematice. Dílčí nedostatky v hodnocených oblastech vzdělávání na 1. a 2. stupni se projeví v plánování učiva, ve vedení žáků k týmové práci, v uplatnění náležité motivace, v aplikaci učiva do praxe, v komplexnosti zaznamenaných hodnocení výsledků učení v žákovských knížkách a v důrazu na názornost výuky ve třídách 6. – 9. ročníku.

Individuální vzdělávací programy pro žáky s vývojovými poruchami učení byly zpracovány v souladu s jejich potřebami. Při jejich vzdělávání se projeví rezervy v koordinaci přístupu vyučujících k těmto žákům, ve využívání speciálních učebních a kompenzačních pomůcek i efektivitě individuální práce s žáky v hodnocených vyučovacích hodinách a v zaměření reedukace na 2. stupni školy.

Bohatá zájmová činnost žáků organizovaná školou přispívá k rozvoji jejich osobnosti.

Hodnotící stupnice:

vynikající	velmi dobrý	dobry (průměrný)	vyhovující	nevyhovující
------------	-------------	------------------	------------	--------------

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Inspekční tým	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Zonna Němcová	Zonna Němcová v. r.
Člen týmu	Mgr. Jiří Filip	Jiří Filip v. r.
Členka týmu	PaedDr. Rudolfa Kukulová	Rudolfa Kukulová v. r.
Člen týmu	Mgr. Pavel Okleštěk	Okleštěk v. r.
Člen týmu	Mgr. Viktor Verner	Viktor Verner v. r.

V Šumperku dne 27. května 2005

Razítko

Dle § 174 odst. 13 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím převzetí na adresu pracoviště vedoucího inspekčního týmu, tj. Česká školní inspekce, Lautnerova 1, 787 01 Šumperk. Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem ČŠI k jejich obsahu zasílá ČŠI zřizovateli a školské radě, inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná.

Datum a podpis ředitele školy stvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

Datum: 2. června 2005

Razítko

Ředitel školy nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Titul, jméno a příjmení	Podpis
Ing. Mgr. Miroslav Hloušek	Hloušek v. r.

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Zřizovatel: Město Mohelnice, U Brány 2, 789 85 Mohelnice	2005-06-20	m5-1133/05-05051

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
2006-06-17	m5-1137/05-05051	Připomínky byly podány.